

EL SILENCI ETERN

El periodista Josep Martí Blanch elogiava no fa massa, des de les pàgines d'aquest marteix diari, la bellesa dels cementiris nordamericans: espais molt ben cuidats que conviden a visitar-los. El nostre sistema de ninxos no els fa, potser, tan atractius, però aquí també molts cementiris mereixen ser visitats, sobretot per Tots Sants, quan molta gent ha anat a portar flors als seus difunts i ha recitat una pregària per a ells. Sigui com sigui, la visita als cementiris hauria de ser no només motiu de gaudi estètic, sinó també de reflexió. Allà hi descansen en pau aquells que ens han precedit, i no és pas per casualitat que el terme alemany per designar el cementiri sigui *Friedhof* (habitable de la pau). Els cementiris són l'estança dels morts i, tanmateix, estan plens de vida.

No sempre les ubicacions dels cementiris són idònies. Hi ha cementiris que no inviten a res, com el de Santa Coloma de Gramenet a l'àrea metropolitana de Barcelona o el de L'Escala a l'Alt Empordà; n'hi ha, en canvi, que son un reclam per a la reflexió i el silenci, com el de Collserola a Barcelona, el del Casal Borja a Sant Cugat del Vallès, el de la ciutat de Stockolm a Suècia, el de l'abadia de Beuron al sud d'Alemanya o el d'Ultramort, al Baix Empordà. La sola ubicació ja indica el sentit que volem donar al lloc dels morts: si és simplement un magatzem de cadàvers o si és un lloc de memòria.

Un cementiri, que definim com l'estança dels morts, és, paradoxalment, un lloc ple de vida. Allà hi ha la vida de tots aquells que hem estimat i de tots els qui ens han precedit. Les tombes, els mausoleus o les làpides ens recorden que aquells que reposen allà eren algú i no simplement un cadàver en descomposició. Per això, cada ésser humà hauria de tenir un lloc propi on ser enterrat que recordés que ell era algú. Els humans som esperit fet carn, éssers espirituals encarnats que no queden engolits per la matèria indiferenciada. I tot i que als cementiris els morts no parlen, podem sentir la seva veu perquè en la mort hi ha present tota la vida. Si la mort és un silenci etern, no és però un silenci anònim, perquè és el silenci d'algú.

El que trobem als cementiris, més que un silenci etern, és l'etern record d'aquells que ens han precedit. I així com Sòcrates deia que una vida sense inquietud no valia la pena ser viscuda, nosaltres podríem dir que una vida sense amor, justícia o bondat no val la pena ser recordada. Encara que

potser és impossible trobar algú que no tingui res de bo per ser recordat. Com deia Pascal, no hi ha ningú tan pobre que no tingui res per deixar en herència. Val la pena que que la nostra morada definitiva sigui un motiu inesborrable d'una vida que mereixi ser recordada.

JOSEP HEREU